

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 416 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-875

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. spalio 28 d. sprendimo Nr. SV-S-265 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 416 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-875 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-875), kuriame siūlomi tokie patys pakeitimai kaip ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 416 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-5045 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-5045). Įstatymo projekto Nr. XIVP-875 rengėjai, siekdami pagrįsti siūlomą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 416 straipsnio 7 dalies pakeitimą, aiškinamajame rašte remiasi analogiškais argumentais kaip ir Įstatymo projekto Nr. XIIP-5045 rengėjai. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2021 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 120 „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 416 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-5045“ (toliau – Vyriausybės nutarimas Nr. 120) nepritarė Įstatymo projektui Nr. XIIP-5045. Visi Vyriausybės nutarime Nr. 120 pateikti nepritarimo siūlomam teisiniam reguliavimui argumentai taikytini ir Įstatymo projekte Nr. XIVP-875 pateiktam siūlymui. Esminės nepritarimo Įstatymo projektui Nr. XIVP-875 priežastys yra šios:

1. Siūlymas, kurio esmė – atsisakyti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 416 straipsnyje taikomo sankcijų diferencijavimo pagal transporto priemonės rūšį, sušvelninant motociklų vairuotojų atsakomybę už nustatyto greičio viršijimą, ir tam tikrais atvejais privalomos motociklų vairuotojams skirti administracinio poveikio priemonės – teisės vairuoti transporto priemones atėmimo, neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 141.6 papunkčio nuostatos, kuria įsipareigojama įgyvendinti valstybinę eismo saugumo programą „Vizija – nulis“, be to, jis yra nepriimtinas eismo saugumo požiūriu.

Eismo saugumo užtikrinimo srityje motociklai laikytini viena iš pavojingiausių transporto priemonių rūšių, o jų vairuotojai priskiriami pažeidžiamiausių eismo dalyvių grupei. Motociklų konstrukcija, skirtingai negu automobilių, neapsaugo eismo dalyvių įvykus susidūrimui, jie neturi vairuotoją ir keleivius saugančio rėmo ir kitų pasyviosios saugos priemonių (saugos diržų, oro pagalvių, bamperių, kitų deformacijos zonų ir pan.), skirtų smūgiui sušvelninti ir padedančių išvengti sužalojimų, o esant avariniam stabdymui yra didelė tikimybė apvirsti ir susižaloti arba žūti. Tikimybė žūti per eismo įvykį motociklininkui yra 18 kartų didesnė negu lengvojo automobilio vairuotojui (2011 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento rezoliucijos dėl 2011–2020 m. Europos kelių eismo saugos duomenys). Todėl motociklai yra pavojingesnė transporto priemonė ir reikalauja iš jų vairuotojų didesnio dėmesio bei atsakomybės.

Eismo įvykių informacinės sistemos duomenimis, per paskutinius penkerius metus žuvusių ir sužeistų eismo įvykiuose motociklų vairuotojų skaičius augo: jei 2016 m. žuvo 10, o sužeisti buvo 163 vairuotojai, tai 2020 m. jų žuvo 17 ir 228 buvo sužeisti. Per 2021 m.

11 mėnesių eismo įvykiuose žuvo 10 motociklų vairuotojų ir 235 jų buvo sužeisti. Daugiausia minėtu laikotarpiu vairuotojų žuvo ir buvo sužeista 2019 m. – atitinkamai 19 ir 235. 2019 m. 100 tūkst. Lietuvoje įregistruotų motociklų teko 48 eismo įvykiuose, kuriuose dalyvavo motociklai, žuvę žmonės, o 100 tūkst. Lietuvoje įregistruotų lengvųjų automobilių teko 4,8 kartus mažiau eismo įvykiuose, kuriuose dalyvavo lengvieji automobiliai, žuvusių eismo dalyvių – 10. Be to, motociklų vairuotojų sukeltuose eismo įvykiuose nukenčia ne tik patys motociklų vairuotojai, bet ir kiti eismo dalyviai. 2019 m. eismo įvykiuose dėl motociklų vairuotojų kaltės buvo sužeista 18 kitų eismo dalyvių, 2020 m. – 20, per 2021 m. 11 mėnesių – 18.

2. Įstatymo projekto Nr. XIVP-875 aiškinamajame rašte nurodoma, kad šiuo projektu siekiama „pakeisti (panaikinti) motociklų vairuotojus nepagrįstai diskriminuojančias ANK nuostatas ir taikyti analogišką atsakomybę kaip ir įprastas transporto priemones vairuojantiems asmenims greičio viršijimo atvejais“. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1, 5 ir 9 dalimis, diskriminacija yra laikomas tam tikrų teisių ribojimas, kai tai daroma dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės ar religijos. Todėl Administracinių nusižengimų kodekse numatyti diferencijuoti atvejai, kai tam tikrų rūšių transporto priemones vairuojantiems ar atitinkamo vairavimo stažo neturintiems asmenims skiriamos skirtingos sankcijos, nelaikytini diskriminacija. Be to, sisteminiu požiūriu diferencijuotų sankcijų taikymas motociklų vairuotojams nėra išskirtinis atvejis, nes galioja ir kitiems eismo dalyviams. Administracinių nusižengimų kodekso nuostatų diferencijavimas iš esmės leidžia pasirinkti tinkamas poveikio priemones skirtingoms eismo dalyvių grupėms.

3. Įstatymo projekto Nr. XIVP-875 aiškinamajame rašte kaip numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatas nurodoma tai, kad, priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma, be to, sumažės pakartotinius pažeidimus darančių vairuotojų skaičius.

Įstatymo projektu Nr. XIVP-875 siūlomas atsakomybės sušvelninimas motociklų vairuotojams pakartotinius pažeidimus darančių vairuotojų skaičiaus nesumažintų – atvirkščiai – galimai jį tik padidintų, nes už tam tikrus nustatyto greičio viršijimo atvejus motociklų vairuotojams nebūtų privaloma skirti administracinio poveikio priemones – teisės vairuoti transporto priemones atėmimo, taigi būtų panaikinta papildoma veiksminga ir atgrasanti priemonė, įgalinanti pakartotinai nedaryti pažeidimų.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras